

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОРГАНИ ВЛАДИ

Освітня програма «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність D4 «Публічне управління та адміністрування»

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри публічного
управління та адміністрування
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 року

м. Івано-Франківськ –2025-2026 нр..

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура дисципліни
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика курсу

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Місцеве самоврядування та територіальна організація влади в Україні
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	D4 «Публічне управління та адміністрування»
Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Освітній рівень	доктор філософії
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2 курс / 4 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Місцеве самоврядування та територіальна організація влади в Україні» є формування у здобувачів системи знань, вмінь та навичок щодо специфіки інституту місцевого самоврядування в контексті теоретичних та фундаментальних засад демократичного врядування.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади місцевого самоврядування у публічній сфері. Змістовний модуль 2. Особливості децентралізації в Україні.

Змістовний модуль 3. Забезпечення функціонування органів місцевого самоврядування.

Основними цілями вивчення дисципліни «Місцеве самоврядування та територіальна організація влади в Україні» є засвоєння здобувачами навчального матеріалу стосовно: особливостей та принципів місцевого самоврядування; завдань та функцій місцевого самоврядування; конституційно-правових засад місцевого самоврядування в Україні; системи місцевого самоврядування та її елементів; сутності та процесу децентралізації; діяльності органів місцевого самоврядування; компетенції та актів місцевого самоврядування; гарантій та відповідальності в місцевому самоврядуванні.

Компетентності
<p>ЗК6. Здатність організувати та проводити навчальний процес у вищій школі, розробляти методичне забезпечення навчального процесу у галузі публічного управління та адміністрування.</p> <p>ФК4. Здатність формувати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку системи публічного управління на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.</p> <p>ФК7. Здатність розробляти та проводити комунікативні заходи задля забезпечення громадської підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях публічного управління та адміністрування.</p> <p>ФК11. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.</p>
Програмні результати навчання
<p>ПРН1. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.</p> <p>ПРН6. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями стратегічного сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування. ПРН7. Уміти розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.</p> <p>ПРН9. Уміти розробляти проекти законодавчих та нормативних актів, передбачаючи правові та соціально-економічні ризики та наслідки запроваджених правових норм.</p>

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Теоретичні основи місцевого самоврядування	Розуміти принципи організації, завдання та функції місцевого самоврядування; вміти розкривати природні права людини і громади.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
2.	Тема 2. Еволюція теорії походження місцевого самоврядування.	Знати розвиток теорії походження місцевого самоврядування; розуміти основні наукові концепції місцевого самоврядування; вміти аналізувати моделі місцевого самоврядування.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи

3.	Тема 3. Сучасні європейські підходи до забезпечення демократичної участі у місцевому самоврядуванні.	Знати принципи, форми та механізми демократичної участі у місцевому самоврядуванні.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
4.	Тема 4. Децентралізація як основний напрям реформування місцевого самоврядування.	Розуміти сутність та особливості децентралізації; вміти використовувати засади Європейської хартії місцевого самоврядування; аналізувати світовий досвід децентралізації і розвитку місцевого самоврядування. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
5.	Тема 5. Концептуальні засади реформування місцевого самоврядування в умовах децентралізації повноважень в Україні.	Вміти аналізувати перспективні напрями формування сучасних територіальних громад; знати алгоритм добровільного об'єднання територіальних громад; розуміти принцип «розумного зростання» в об'єднаних територіальних громадах. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
6.	Тема 6. Система місцевого самоврядування.	Здійснювати аналіз різноаспектного представлення системи місцевого самоврядування; вміти пояснювати взаємодоповнення форм здійснення місцевого самоврядування в єдиній системі; обґрунтовувати місце та роль територіальної громади у системі місцевого самоврядування; аналізувати напрями формування сучасних територіальних громад; вміти пояснювати механізми підвищення спроможності територіальних громад.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи

7.	Тема 7. Територіальні громади в Україні.	Знати особливості формування територіальних громад в Україні; аналізувати співробітництво територіальних громад; знати особливості діяльності старост у громадах; розуміти особливості здійснення соціальної підтримки населення у територіальних громадах.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
8.	Тема 8. Органи місцевого самоврядування.	Знати порядок формування та компетенцію органів місцевого самоврядування; аналізувати реалізацію повноваження представницькими та виконавчими органами місцевого самоврядування; розуміти місце та роль органів самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
9.	Тема 9. Компетенція та акти місцевого самоврядування.	Розуміти поняття та структуру компетенції місцевого самоврядування; знати положення конституційного закріплення місцевого самоврядування в Україні; здійснювати аналіз законодавчо нормативного забезпечення місцевого самоврядування та його відповідності міжнародним стандартам.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
10.	Тема 10. Гарантії місцевого самоврядування. Відповідальність в місцевому самоврядуванні.	Обґрунтовувати гарантії місцевого самоврядування як умови його ефективного розвитку та аналізувати рівень їх забезпечення; аналізувати взаємозв'язок між відповідальністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування й ефективністю їх діяльності.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	25
Контрольна робота	15
Тести	10

Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Сумарна кількість балів за семінарські заняття	Сумарна кількість балів за контрольні роботи	Сумарна кількість балів за тести	Залік	Разом
25	15	10	50	100
<ul style="list-style-type: none"> Оцінювання відповідей здобувачів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою. 				

- По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,25, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.

- Оцінювання за залік відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5.

- Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на семінарських заняттях (максимально – 25 балів), отриманих балів за контрольні роботи (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,15, відповідно максимальний бал за контрольні роботи може скласти 15 балів), отриманих балів за тести (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,1, відповідно максимальний бал за тести може скласти 10 балів) і оцінки, отриманої за залік (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.

- При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів тощо.

- Якщо здобувач не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтвержені документально, то він має право на його складання з дозволу завідувача кафедри (за заявою).

- Оцінка за залік формується із суми відповідей здобувачів: 1 теоретичне запитання (15 балів), знання дефініції (5 балів), розв'язання тестів (15 балів) та вирішення практичного завдання (15 балів), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів).

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- 90-100 балів* – здобувач вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати

раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

- *70-89 балів* – здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

- *50-69 балів* – здобувач володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

- *Менше 50 балів* – у здобувача не сформовані комунікативні уміння та навички; здобувач допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; здобувач не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Курс «Децентралізація в Україні – теорія та практика» // Prometheus. URL : https://prometheus.org.ua/ 2. Курс «Смарт-громада: управління на основі даних» // Prometheus. URL : https://prometheus.org.ua/ 3. Курс «Ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю» // Prometheus. URL : https://prometheus.org.ua/ 4. Курс «Гендерно орієнтоване бюджетування для розвитку громад» // Prometheus. URL : https://prometheus.org.ua/ 5. Курс «Навчання для депутатів місцевих рад об'єднаних територіальних громад» // Prometheus. URL : https://prometheus.org.ua/ 6. Курс «Створення інституцій місцевого економічного розвитку громад» // Prometheus. URL : https://prometheus.org.ua/ 7. Курс «Ефективний бюджетний процес в органах місцевого самоврядування» // Prometheus. URL : https://prometheus.org.ua/ 8. Курс «Підготовка та впровадження проектів розвитку громад» // Prometheus. URL : https://prometheus.org.ua/ 9. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua 10. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України (із змінами та доповненнями). URL: http://zakon4.rada.gov.ua 11. Про місцеві вибори. Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19 12. Про органи самоорганізації населення. Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19 13. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14 14. Про співробітництво територіальних громад. Закон України. URL: 	

<https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>

15. Бородин Є. І. Квітка С. А., Тарасенко Т. М. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування : хрестоматія. Дніпро : ГРАНІ, 2019. 148 с.

16. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу : аналіт. доп. / [Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. та ін.]; за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2019. 192 с.

17. Дегтяр А. О., Соболев Р. Г. Фінансове забезпечення розвитку ОТГ // *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2019. № 1. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2019_1_40.

18. Дегтяр О. А. Методологічні підходи до розроблення та ухвалення раціональних управлінських рішень у сучасному менеджменті // *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2017. № 1. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2017_1_6.

19. Кравченко В. В., Бородин Є. І. Квітка С. А. Місцеве самоврядування в системі публічного управління : навч. посіб. у схемах. Дніпро : ГРАНІ, 2018. 148 с.

20. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. К. : 2017. 110 с.

21. Місцеве самоврядування : підручник / за заг. ред. В. М. Вакуленка, Ю. Ф. Дехтяренка, В.С. Куйбіди. Київ : НАДУ, 2019. 672 с.

22. Реформа системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні : стан, виклики, перспективи здійснення : наук. доп. / авт. кол. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди. Київ : НАДУ, 2018. 180 с.

23. Законодавчі ініціативи для місцевого самоврядування у 2024–2025 роках : аналітичний матеріал / ГО «ДЕСПРО». – 18.12.2024. – URL: <https://decentralization.gov.ua/news/19055>

24. № 2 (2024): Публічне управління та місцеве самоврядування : випуск журналу, що містить статті про процедури упровадження управлінських рішень, цифрове врядування та трансформацію публічного управління у контексті місцевого самоврядування // Публічне управління та місцеве самоврядування. – 24.09.2024. – DOI:10.32782/2414-4436/2024-2 – URL: <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/issue/view/43>

25. Новації у законодавстві про народовладдя та їхній вплив на місцеве самоврядування : новина / Децентралізація в Україні. – 2025. – URL: https://decentralization.gov.ua/news/19276?utm_source=chatgpt.com

26. KSE Institute presented an analytical report on the state of local self-governance in Ukraine : новина / Kyiv School of Economics (KSE Institute) – аналітична оцінка стану місцевого самоврядування та фінансової автономії громад у 2024–2025 рр. – URL: https://kse.ua/about-the-school/news/kse-institute-presented-an-analytical-report-on-the-state-of-local-self-governance-in-ukraine/?utm_source=chatgpt.com

27. Жовнірчик Й., Тихов О. Механізми забезпечення сталого розвитку регіонів України та зміцнення спроможності територіальних громад у цьому процесі / Y. Zhovnirchik, O. Tyhov // *Public Administration and Regional Development*. – 2024. – № 23. – С. 266–288. – URL: <https://pard.mk.ua/index.php/journal/article/view/414/387>

7. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра публічного управління та адміністрування м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57</p> каб. 115 (вхід з вул. Чорновола) https://kpuu@pnu.edu.ua
Викладач	Мельничук Василь Іванович к.п.н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Контактна інформація викладача	 vasyl.melnychuk@pnu.edu.ua vasyl.melnychuk@cnu.edu.ua <p>Робочі години: Пн-Пт – 8:30 – 17:00</p>

8. Політика курсу

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. • Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується документом «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти»

	<p>Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://kbe.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/36/2025/11/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyschoi-osvity.pdf</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до “Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://kbe.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/36/2025/11/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyschoi-osvity.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://kc.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/36/2025/02/neformalna-osvita.pdf</p>

Викладач

Василь МЕЛЬНИЧУК